

Független Szemle

SZERKESZTI ÉS KIADJA: DR. HEGYMEGI KISS PÁL

Békesség a földön, a jóakaratu embereknek

Írta: Horváth Béla

Hangos a világ, a fegyverkezések zajától. Itt is, ott is nyugtalan készülődés látszik.

Bármerre tekint a szem, mindenütt nagyarányú fegyverkezéseket és megmozdulásokat látunk. A különböző országok, népek és birodalmak saját erejük megmutatásával demonstrálják, hogy ők a mindenáron való békének emberei, de ezt a békét csak fegyverek erejével tudják fenntartani.

Szomorúan áll annak a békének sorsa, amely a szeronyok millióin nyugszik.

Nem béke az, amelyet fegyverrel kell fenntartani.

A világ megkínzott népei, akik átélték a világháború szörnyűségeit és akik még ma is hallják a hullahalmok hörgését, csaták és pergőtűzek poklának hangjait, rémülettel és iszonyattal fordulnak el attól a szörnyű képtől, mely lelki szemek elé tárul, ha a háború örjngő furciáit a világ gyászos ödéből, a világra rászakadni.

A békét nem a fegyverek hozzák meg.

Csakis egy belső lelki megújulás hozhatja meg a világ megújódását.

Az igazi békére való törekvést a jószándékú emberek összefogása, igaz emberségben való együttműködése szülheti meg.

A békességre való törekvés mutatja meg, hogy ki az igazi jószándékú ember. A zavartöntőknak, a hitetleneknek, az istenteleneknek, a vallás ellenségeinek vagy meg kell térni, vagy el kell pusztulni a föld felszínéről.

Látjuk, hogy a Szovjet milyen mérhetetlen sok pénzt költ a világ elforradalmosítására és mindazon mozgalmakra az életbentartására, melyek a vallás és hitélet teljes megsemmisítésével programszerűen foglalkoznak.

Látjuk, hogy a Szovjet milyen nagy mértékben felelős egyes világrészek lángbaberítéséért.

A spanyolországi események kísérsnyben mindnyájunknak világosan megmutatják, mi vár a világ népeire, ha a Szovjet szándékai és célkitűzései megvalósulnának.

A Szovjet éddigi működését Oroszországban az ártatlanul legyilkoltak milliói mutatják.

Uj pártról vagy az egységes párt reorganizációjáról beszélnek

A múlt hetekben a külpolitikai eseményekhez alkalmazkodtak a belpolitikai események. Főként a cseh-kérdésben a kormányzat részéről tanúsított magatartás képezte a közvélemény előtt a vita tárgyát. Sokan helyeselték, még többben nem.

Az volt az álláspont, hogy a kormány több súlyt fektetett a nyilasproblémára, az itteni nyilas-szervezetekre, mint a cseh kérdésben való erőteljesebb lépésre. Hogy kinek van igaza, azt eldönti a jövő.

Meg kell állapítanunk, hogy a nyilasok erősödtek és a köztük lévő széthúzást is igitkezznek áthidalni. Nyilvánvaló, hogy Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter taktikája ebben a kérdésben nem vált be.

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszterrel különben az a hír terjedt el a múlt hetekben, hogy megváltik a belügyi tárcától és a P. K. élére kerül újból vissza. Már kombináltak is utódját. Az Egységes Párt egyik része Mikecz Ödönt emlegette, kinek helyét Antal István kapta volna meg, a másik csoport azon a nézetten volt, hogy Sztranyarszky Sándornak kell elvállalni a belügyi tárcát. A kombinációt kettévágta Jakab Oszkárnak a Pénzügyi Központ elnökévé történt kinevezése. Ebből nyilvánvaló lett, hogy Keresztes-Fischer belügyminiszter mégis csak maradt és közte és a miniszterelnök között a nyilaskérdésben teljes a harmónia.

Imrédy Bélának kétségtelenül nehézségei vannak. Scilla és Charibdis között evez. Így egyik oldalt a Keresztes-Fischer tevékenységéért a felelősséget vállalja, másik oldalt egyes legszélsőjobboldal és pedig az ügyvezetett mérsékelt iránnyal ellenséges viszonyban álló

személyeket állít pozíciókra. Kétségtelen politikájának Jánusz arca van és így sok nehézségei vannak.

Volt egy idő, amikor távozását is emlegették és a társadalom egyik része Rácz honvédelmi miniszter, a másik része Keresztes-Fischer Ferenc kezében szeretne volna látni a vezető politikai hatalmat.

A cseh kérdések és az ezzel kapcsolatos külpolitikai kérdéseken kívül két nagy feladat áll most a miniszterelnök előtt. Uj pártot terem: az Imrédy pártot, de lehet, hogy ez az akció csak az Egységes Párt reorganizációjára zsugorodik össze. Lehet azonban, hogy szélesebb alapokon nyugvó új párt lesz, mely esetben szükségessé válnak a miniszter-cserék is.

A másik probléma hogy a következő parlamenti üléseken milyen lesz az ellenzék magatartása. Megegyezik-e a miniszterelnök a Rakovszky-Matolcsy-Némethy csoporttal, mert ha nem, ebben az esetben erőteljes intranzigens harc

kezdődik a parlamentben, vagy hogyan hárítja el a miniszterelnök a Kaposvári beszéd után a Károlyi Gyula társaságában előállott megkökényesítést.

Mind ezek indokolják, az új pártalapítás, vagy a reorganizálás szükségességét.

Antal István missziója is erre a reorganizációra enged következtetni. Különben is Antal mind nagyobb és nagyobb hatalomra tesz szert a kormányzatban. A miniszterelnöknek irányító szerepe van.

A Független Kisgazda Párt vidéki gyűléseket tart több-kevesebb sikerrel, de arról még nem döntött ma sem, hogy programjéért helyt áll és sikra száll-e a parlamentben?

Egyet meg kell állapítanunk, hogy az a helyzet, amely Keresztes-Fischer múlt minisztersége alatt volt, ismét teljes mértékben bekövetkezett. A közigazgatás és a Kisgazda Párt között éles a feszültség.

Panaszok a jogfosztás terén

Most már a választó jogosultak összeállítása befejeződött. Nyers alakjában látjuk a helyzetet.

Megdöböntő sok a jogfosztás. Azok a jóslások, amelyeket idevonatkozóan beállítottak, meghaladottan mutatkoznak a jogfosztás eredményében. A mai helyzetben, amikor összetartásra van szükség, ez a túlságos jogfosztás aggályokat

kelt. Akik a parlamentarizmus hívei, azoknak tartózkodniuk kell a jogfosztástól, mert ha nem teszik, azoknak szolgáltatnak érveket, akik más rendszereknek hívei és ezeket a rendszereket akarják partolni a közvélemény előtt.

Nem tudjuk ki irányítja ezeket a jogfosztó tevékenységeket. A felelősség az egyes közigazgatási

A kultura és emberi tudás alkotásai, romokban hevernek.

Apokaliptikus idöket élünk.

Ma százszorososan kötelességünk mindnyájunknak, akik a jószándékú emberek közé akarunk számítani, hogy a Szovjet álarcában jelentkező sátáni erővel, a magunk

példás istenhitével, erkölcsös életünkkel álljunk szembe.

Támadjon ránk a gonoszság száz milliónyi furciája is, ha csak egy igaz ember akad közöttünk, ennek az igaz embernek ereje egyedül is képes lesz visszaverni a gonoszság támadását, mert mellette áll

Istennek segítségével, a törvény és a hit, mely azt mondja, hogy a gonoszság előbb-utóbb önmagát emészti fel.

De ehhez nekünk hozzá kell járulni azzal az erővel, hogy ellenállunk a gonoszság támadásának és nem működünk együtt vele.

szervekre hárul és a közigazgatás legfőbb vezetőjére.

Nézetünk szerint nagyon veszedelemes olyan választásba belemenni, ahol az eddigi választópolgárok százezrei nézik a választást és jogukban megfosztottnak érzik magukat.

Ma ez a legsúlyosabb belpolitikai hiba, amit elkövettek és itt felelősség hárul a kormányra, akinek ezen a kérdésen segíteni kell, ha másként nem, még törvénnyel is.

De felelősség hárul az ellenzéki pártokra is, mert nekik ezt szó nélkül eltűrni nem szabad.

Vannak fórumok, parlament, tör-

vényhatóságok, képviselőtestületek, ahol mindez szóvátehető. De felelősség hárul a sajtóra is, amely szinte ölbetett kézzel nézi az egyes helyeken felmerülő jogfosztási panaszokat.

Kiránatos volna ezen súlyos sérelmeket közös akarattal megoldani. Még ha tudnának gazdasági jólétet teremteni is, még azzal sem lehetne a jogfosztásból származó elégedetlenséget teljesen lecsillapítani.

Nem szabad elfelejteni, hogy a mai sorsdöntő időben egy nagy nemzeti összefogás a jogok sérelmé-
el elő nem állhat. Nem szabad

megengedni, hogy a föld alatt tör-
lénjék politizálás, mert ez is diktatúra, ha csak kivételezettek intézik a hatalmat. Azok nem szólhatnak a parancsuralmi rendszer ellen, akik már elnézik a jogfosztásoknál a be-
lértékezett hibákat.

Nem lehet mindent a választóra bízni, hogy az rekaráljon, panaszoljon. Sokkal nagyobb veszedelem, ha az ország többsége, úgy érzi, hogy a parlamentben nincs megfelelő képviselet, mintha véletlenül az uralkon lévő pártot mással cse-
lélik ki egy bekövetkező választás esetén.

EGY HETI VILÁGPOLITIKA

Az elmúlt hét alatt napról-napra oly gyorsan követték egymást a drámai feszültségek, események hogy az egész világ közvéleménye a végsőkig fokozódott érdeklődéssel várta a fordulatokat és mindenki rémülettel figyelte a háború kitörésének lehetőségét.

Hitler birodalmi vezér és kancellár hétfői nagy beszédjének hatása alapján, melyben a szudétánemesség önrendelkezési jogának visszaállítását követelte, mely benyomást kellett. A beszédet a prágai minisztertanács rádióon keresztül végighallgatta. A beszéd nyomán egész Csehszlovákiában nagy arányú tüntetések és véres összecsapások zajlottak le: a szudétánem városokban kihirdették az ostromállapotot. Henlein ultimátumot intézett a prágai kormányhoz és követelte, hogy az államrendőrséget vonják vissza a szudéta német területekről és követelték, hogy rögtönítélő bíraskodást, azonnal szüntessék meg. Hogyha ez hat óra alatt nem következik be, a szudétánem párt minden felelősséget elhárít magától. A cseh kormány az ultimátumra nem válaszolt, de nem is utasította el. A tárgyalás megszakadt.

Szept. 13.

Az egész olasz sajtó egyöntetűen megállapította, hogy a nyugati demokráta hatalmak most már nem vitathatják el a szudétánemektől az önrendelkezési jogot. Most már csak két eshetőség van. Az egyik: elcsatolni a szudétánem területet Csehszlovákiától és ezzel a rendelkezéssel a békét helyreállítani, míg a másik megoldás csak további válságot és teljes zűrzavart eredményezhet, amely csak a szövjet célkitűzéseit szolgálja. A politikai józanság és népjog nevében Olaszország magáévá tette Hitler Adolf nyílt, becsületes, ecális politikáját. A Csehszlovák államalakulat mesterségesen jött léte, teljes felbomlása feltartóztatlanul halad előre, a lakosság forrong és nincs az a hatalma a világnak, amely Csehszlovákiában lévő népek szabadsága iránti felkelését meg tudná akadályozni. Az angol és francia kormánynak nem lehet más tennivalója, mint tudomásul venni ezeket a tényeket.

Szept. 14.

Aschból jelentik a Német Távirati Irodának:

A szudétánem párt vezető személyiségei Aschban ma a következő közleményt adták ki:

A cseh demokrácia végleg levette képmutató álarcát. Védtelen

nők és gyermekek, a halottak és sebesültek százai emelnek vádat. Az emberiség krízisainak lepecsételt gyilkolnak és fosztogatnak.

Ami ma Európa szívében történt, azt csak a spanyolországi horzalmakkal lehet összehasonlítani. A szudétánemesség a világ színe előtt hívatott vezetői által megállapítja, hogy utolsó pillanatig terjedett a békés megoldásra. A cseh kormány azonban elutasította Henlein Konrad valamennyi követeléseit.

A cseh állam területén fennálló ilyen állapotok mellett magától értendő dolog, hogy minden egyes szudétánem a gyilkoló és fosztogató hordákkal szemben minden eszközzel megvédelmezi a maga és családja életét. (MTL)

Aschból jelentik a Német Távirati Irodának:

A szudétánem területekről érkező hírek szerint mind nagyobb számmal fordulnak elő esetek, amikor szudétánemeket lakásukról és munkahelyükről azonnali katonai szolgálatra vonnak be. Ahol nem alkalmaznak erőszakot a csehek, ott a szudétánemek nem tesznek eleget a behívási parancsoknak, hanem az üldöző katonák és rendőrök elől az erdőségekbe menekültek. (MTL)

Szept. 15.

Neville Chamberlain angol miniszterelnök táviratban fordult Hit-

ler Adolf német birodalmi vezérkancellárhoz és felajánlotta, hogy repülőgépen hozzáulazik, ha meghatározza, hogy mikor ülhetnek le tárgyalni a békés megoldás megbeszélésére. Hitler azonnal felelt, hogy szívesen látja.

Chamberlain repülőgépen azonnal Münchenbe, onnan vonaton folytatta útját Obersalzberg felé. Chamberlain repülőútjával kapcsolatban támadt új helyzetről a Regime Fascista megállapítja, hogy az engedmények feje lejárt. Tücsök szudétánemét vért ontoltak ki, úgy hogy a kérdés elhatározásának már csak két útja van: önrendelkezés, vagy háború.

Szept. 16.

Az események tempója annyira

gyorsult, hogy a szudétánemek már az Anschlusst követelik esütörtökön és a világ közvéleménye élénken latolgatja, hogy Chamberlain útja vajon meg hozza-e a gyors megegyezést, mely elég lesz ahhoz, hogy az eseményeket követni tudja?

Hitler javaslatot tett Chamberlainnek, hogy népszavazást rendeljenek el a szudétánemek védelmében.

Chamberlain már pénteken visszautazott Londonba, hogy ott határozzanak Hitler javaslatának elfogadásáról.

A helyzet igen kritikus, mert a cseh mozgósítás és a prágai kommunista propaganda már egyszer kikezlet a helyzetet május 21-én, Hitler pedig hétfőn megmondotta, hogy ha ez megismétlődik, ő ütni fog.

Chamberlain biztosította Hitlert, hogy a nyugati antant meg akarja találni a békés megegyezés útját.

Chamberlain hazautazásával csak nem egyidőben Runciman lord is elhagyta Prágát, sikertelen munka után. Az angolok szerint Chamberlain és Runciman még visszatérnek, de abban már nagyon kevesen bíznak.

Henlein ellen a cseh kormány köröző levelet adott ki, ami Berlnben a közhangulatot a kirobbanásig feszíti.

A berlini külföldi újságírókat a birodalmi kormány felkérte, hogy hagyják el a német fővárost és nézzék meg a német-csehszlovák határmentén lezajló eseményeket.

Uj akció indult meg a zsidó menekültek érdekében

Több mint tizezer menekült a legnagyobb szükségben. — Naponta 5000 dollár ellátásra

Az Országos Egyetértés című lap közli: Az American Joint Distribution Committé európai irodájának vezetője, dr. Bernhard Kahn, Amerikába utazott, hogy az amerikai nagy zsidó szervezetek vezetőit a német-osztrák zsidó menekültek tragikus sorsáról informálja és

zoknak megmentésére új akciót indítson meg.

Elutazása előtt dr. Kahn Párisban, Svájcban, Belgiumban, Hollandiában, Luxemburgban és Csehszlovákiában zsidó testületének képviselőivel tanácskozásokat folytatott, akik közölték vele, hogy a menekültek támogatására szolgáló lokális anyagi források teljesen kimerültek.

Miután a menekültek deportálása csak abban az esetben kerülhető el, amennyiben a zsidó hitközségek garanciát vállalnak eltartásukra vonatkozólag, az anyagi források kiapadása tragikus helyzetet teremtett.

Ezt a felelősséget a Joint Distribution és a többi amerikai szervezeteknek kell elvállalni.

Tizezerre rúg azoknak a menekülteknek a száma, akiket tengerentúlról akarnak kisegíteni és ezeknek átszállításukor 1.500.000 dollár van szükség.

Tisztújító közgyűlés Pest vármegyében

Pest vármegye tisztújító közgyűlésén a budapestkörnyéki főszolgabíró dr. Horváth János, a központi járási főszolgabíró: dr. Fék András, monori főszolgabíró: dr. Egedy Kálmán, alsódbabasi főszolgabíró lett. Az új vármegye alügyészi állásra Zlinszky László dr.-t választották meg.

A hajóutazás üdülést, pihenést szórakozást nyújt.

A MFTR sokféle járatain hosszabb-rövidebb, egész- és félnapos hajókirándulások és párórás üdítő hajóséták tehetők.

Kirándulásokra

a Budapest-Esztergom között közlekedő hajók alkalmasak.

Hajósétákra a Margitszigetre, Pünkösdfürdőbe való utazásra a budapesti hajójáratok Szent Gellértter-Margitsziget-Pünkösdfürdő között szolgálnak

Igen olcsó menetidjak

A helyihajókon hétköznap délelőtt 6 személves családijegy (2 felnőt, 4 gyermek) egyszeri menetre 80 fillér.

Üdültesse gyermekét a pormentes, napsugaras Duván

Nem várt eredménnyel járt az adó amnesztia hirdetés

Hatszázmillió pengő új adóalap bejelentése

A magyar pénzügyi kormányzat az annak idején meghirdetett adó amnesztia rendelkezéséhez fűzött várakozásokat messze felül múlta az az eredmény, mely a rendelet hatása alatt jelentkezett.

A rendelet értelmében az amnesztia kedvezményt kiterjesztették a kis adózókra is és pedig olyan fogalmazásban, hogy akik ötvenezer pengőnél kisebb értékű, eddig bármilyen okból, adózás alá nem került vagyontárgyakat vallanak be, akár korábbi vagyontárgyvallomásuk helyesbítésével, akár új adóvallomással a büntetés alól mentesülnek. De akik a hirdetett idő alatt nem szolgáltatnak igaz adatokat, a rendelet azok ellen a legszigorúbb megtorlást helyezte kilátásba.

Ez a szigorú rendelkezés eredményezte, hogy a többlet, mely az eddig adó alá vont és a beruházási hozzájárulás bevételi előirányzatá-

ban szerepelt vagyontárgyakhoz képest állott elő,

eléri az öt-hatszázmillió pengőt.

Ehhez a hatalmas arányú emelkedéshez magánosok és jogi személyek körülbelül egyforma arányban járultak hozzá bejelentéseikkel.

Teljesen pontos adatok még nem állnak rendelkezésre, de az előzetes hozzávetőleges becslés ezt a képet mutatja és kétségtelen, hogy nagyrészt ingó vagyonokról van szó, melyeknek tulajdonosai — részben talán a beruházási hozzájárulási előírások pontjainak világossága vagy lélektani szempontok kényszerítő hatása alatt, most pontosabban tesznek eleget adózási kötelezettségüknek.

Az előzetes számítások szerint az új vagyonadó alapok legkevesebb

30-35 millió pengő többlet bevételt

fognak szolgáltatni már október elején.

De ennél is nagyobb jelentőségű, hogy az adó hatóságok, a rendes adó kivetések során is, nagy összegű új jövedelmi és vagyonadó alapra tettek szert ezen a réven.

Az adó amnesztia hirdetés az egész vonalon teljes eredménnyel járt.

Vegre egy olyan intézkedés látott napvilágot, amellyel mindenki ijél jár. Az adózók — kicsik és nagyok — büntetés nélkül eleget tehetnek kötelezettségeiknek, a kincstár pedig új adó forrásokhoz jutott.

Erkölcsei szempontból pedig az adó morál teljes megjavulását hozta, ami az államháztartás további szempontjából is felbecsülhetetlen előnyt jelent.

Berlin cáfolja a háborús készülődéseket

A német fővárosban egyelőre nyoma sincs semmiféle háborús készülődésnek, sőt a mértékadó körök teljesen kizártnak tartják az új háború kiütését.

Németország a maga jogának és igazának tudatában teljes joggal várja a kibontakozást és megállapítható, hogy a német sajtó hangja a válság kifejeződése óta sokkal nyugodtabb, mint eddig volt. Minden felelős német államférfi nyilatkozata és a lapok egyöntetű cikkei tanuskodnak arról, hogy megrendíthetetlenül él bennük a hit, hogy a fegyverek erején túl, a fegyverek erejét messze túlhaladóan a jog és igazság egyedül fog előttünk győzedelmeskedni és ha mindannyian a jog és igazság érvényesülésébe vetett hitünkkel állunk az igazi béke kívánók soraiba, bekövetkezik előttünk a XX. század legnagyobb csodája, az isteni kegyelemnek csodálatra méltó megnyilatkozása, hogy a jog és az igazság szemeink előtt, véres háborúk nélkül fog érvényre jutni.

Az egész német sajtó egyöntetűen megállapítja, hogy Henlein Konrád a szudétánemetség legegységesebb jogát hangoztatja, amikor tiltakozik az ellen, hogy a szudétánemetsékeket cseh katonai uralom alá helyezték. Az ostrom állapot azonnali megszüntetésének óhaja részükről teljesen jogos és méltányos. Az ostromállapot kihirdetésével ismét beigazodott, hogy a csehek által hangoztatott demokrácia rendszer is csak levegő és szemfényvesztő misztifikáció, hiszen a napnál világosabban bizonyítja ez az ostromállapot a szudétánemetség elnyomására való törekvést, ami a demokrácia elfogásával éles ellentétben áll.

A *Berliner Tageblatt* szerint a mostani időben legfontosabb, hogy mindenki megőrizze idegeinek nyugalmát a nagy nyugati demokráciáknak viszont elsősorban arra kell ügyelniük, hogy ne árnítsák el saját népeiket országuk fenyegetett biztonságának veszélyével és ne hallgassák el saját közvéleményük előtt, hogy Európa szívében van egy tartomány, ahol a népjogokat lábbal tapossák, holott éppen arról az állományról van szó, melynek egyedei soha önálló államalkotó elemek nem voltak és amelyet annak idején népek önrendelkezési jogának jelszavával teremtettek meg s amely tartomány mindenáron és minden eszközzel a demokrácia népjogok elsőrendű apostolának igyekezett önmagát kijátszani, illetve feltüntetni a világ közvéleménye előtt. Jellemző és már az egész világ előtt ismert tény, hogy ez a tartomány hazugsággal született, bűnbán fogantatott és így természetes pusztulása, illetve felbomlása kell, hogy bekövetkezzék.

Göring vezérleány nürnbergi beszédében rámutatott arra,

hogy az európai emberiség egy kis töredéke azzal foglalkozik ma, hogy más rábizott nemzetiségeket elnyomjon és ezzel Európa nyugatalanságának fészkevé válik. A világ azonban még mindig a külső régiókban keresi a nyugatalanság fészket és nem ismeri fel azt, hogy egy nagy kultúrnapot — állandóan háborítanak. Az uszítókat mögött Moszkva és a zsidó bolsevizmus áll. Állandóan uszítanak és szítják a tüzet és olyan ígéretekkel tesznek, amelyeket senki sem tart be. A világ a háborús cím kiállításától visszhangzik és ha ez a háborús kiállítás elhangzik, akkor mindig a rend fenntartó erős államokban, Németországban és Olaszországban keresik a bűnöst. Ez a két nép bebizonyította, hogy képes a béke fenntartására s a békét mindenekelőtt saját országában biztosította. Németország nem azért felemeltette meg új rendjét, hogy meggyújtja a háború fáklyáját. Nem arról van szó, hogy ki feccog többet a békéről, hanem arról, hogy ki dolgozik többet érdekében.

Trópusi malária Debrecenben

Délamerikából visszatért munkások terjesztették a betegséget

A debreceni tisztifőorvos jelentést tett a város közigazgatási bizottságának a városban erősen terjedő malária járvány elterjedéséről.

A jelentés megállapította, hogy Debrecenben egy hónap alatt li-

zenhét megbetegedés történt.

A gúli gazdasági kisvasutat építő munkások közül három ember megbetegedett, beszállították őket a debreceni klinikára, ahol mint tifuszgyanúsokat kezelték őket.

Az egyik munkás három nap

alatt meghalt. A boncolás megállapította, hogy a halál oka nem tifusz, hanem trópusi malária volt.

A másik két beteg munkásnál megjelent vizsgálatok is trópusi maláriát találtak.

A tisztifőorvos utasítására most már alapos megfigyelés alá vonták a vasút építésnél foglalkoztatott összes munkásokat és kiderült, hogy a munkások között több olyan egyén dolgozik, akik éveket töltöttek Délamerikában, Brazíliában.

Ezek a munkások és feleségeik hureolták be Debrecenbe a maláriát. Ezek már mind átestek a malárián, maguk nem is betegek, de mint bacilushordozó baciluszgázok terjesztették a betegséget az egészséges munkások között.

Tisztifőorvos intézkedett, hogy a betegség terjedésének minden eszközzel gátat vessenek.

A tisztifőorvosi hivatal 48 debreceni bacillus gazdát tart nyilván, ezeknek minden lépését szigorúan ellenőrizteti.

Déssy Zoltán emléke

Egy kegyeletsértő, méltatlan támadásról levél jelent meg a 8 Órai Ujságban

Tisza István képviselőházi beszédének 4. kötetét adták ki.

Az előszót Barabás József egyetemi tanár írta.

A kötetben le van közölve az is, hogy Déssy Zoltán politikai bérenc volt, eladósodott desperátus existencia, akit kihasználta Lukács László ellenfelei.

Az egyetemi Professor úrnak egyet ajánlhatunk figyelmébe, ha nem szükséges, ne bolygassuk a multat és a holtakról ne beszéljünk rosszat.

Déssy Zoltánt jól ismertem, fiatal koromban mint a marostordai ellenzék vezérét. Talpig ember, puritán és tisztességes. A magyar ellenzék egyik vezére is. Közjogi követelésekben hajthatatlan.

Hazáját és szűkebb hazáját, Erdélyt forrón szerető magyar, aki átvezette a román veszedelmet. Bátor kiállítás, hajthatatlan igazmondás és meggyőződéshez való töretlenül ragaszkodás jellemezte. Nagyon is volt benne megfontoltság. Nem akarta ő Lukács Lászlót személyében tönkretenni, de jogos meggyőződése szerint az igazságot megmondotta, férfiasan kiállt érte és kiállt állításaiért.

Nagyon jól emlékszem rá, hogy mennyit töprengtet, vajjon bizonyítékaik helytállóak-e? A bíróság megadta neki az elégtételt.

Amikor pedig jött a háború, az öreg Déssy Zoltán nem bújt el, hanem ment ki a frontra és életét is odaadta a hazájáért. Le a kálappal Déssy Zoltán emléke előtt.

A

FÜGGETLEN SZEMLE
a bátor, szókimondó
kisgazdák és polgárok lapja!

Módosították a Molinum malmok szerződését

A vámörölő malmoknak nem kell a megváltáshoz hozzájárulni

A **Független Szemle** múlt heti számában megírtuk, hogy a malomkartel a Molinum malmok átadásánál olyan megállapodást akar kötni, amely a malomkartel részére olyan előnyöket akar létesíteni, melyek nagy anyagi előnyt és helyzeti energiát biztosított volna a Molinum malmoknak, a többi malmokkal szemben.

A kormány a tiltakozások hatása alatt közbelépett és ezt a közérdek ellenes megállapodást megváltoztatta. Kimondotta az iparügyi miniszter, hogy vámörölés alatt,

vámcsereörölés értendő.

Ezek szerint a vámörölő malmoknak nem kell a megváltáshoz hozzájárulni. Feltesülésünk szerint még több módosítást is végrehajtanak. A magyar mezőgazdaság azt kívánja, hogy a leállításra szánt malmokat nem adják át a malomkartelnek, hanem gabonátérházakat rendezzenek bennük. A szerződéstervezet értelmében a szerződés aláírása után 14 nappal már le kell állítani a Molinum malmok üzemét, amíg az érdekelték csak

egy év után tartoznak a fizetést megkezdeni az állam részére. Ezek a malmok az államnak 20 millió pengőbe kerülnek és most 2 és 1/2 millió pengőért akarja eladni — részletfizetéssel. A malmok felszerelve nagyértékűek. Ha leszerelik őket, azonnal elvesztik értéküket, tehát amíg a teljes vételár nincs kifizetve, a malmokat üzemből kell tartani és semmi körülmények között leszerelni nem szabad. Így akadályozhatjuk meg, hogy az Államkincstárt újabb károsodás érje.

„Levél Runcimannhoz“

Róma, szeptember 15.

Popolo d'Italia csütörtöki számában e címmel megjelent cikkkel Mussolininek tulajdonítják, a cikk többek között a következőket mondja:

Amikor Ön néhány héttel ezelőtt elhagyta Londont, hogy Prágába utazzék, a világnak nem volt tiszta fogalma arról az Ön nagy föladatáról, illetékességéről és felelősségéről. Hivatalos volt az Ön küldetése? Nem volt hivatalos? Ez mind-mind, mintha csak valami londoni kódbe lett volna bűrkölve. Csak a közvetítő szerep volt az Ön feladata, vagy adott időben a döntőbíró szerepe is? Akár hogy is állt a dolog, Ön megérkezett Prágába, munkatársai vezérkarával és az egész világ figyelme Önre terelődött. Mindenkinek bámulnia kellett azt a buzgalmat, amellyel Önt annyira nehéz feladatokhoz hozzálátolt. Az utóbbi hetek folyamán megszámlálhatatlan emlékiratot és sok száz levelet olvasott el, rengeteg ember fogadott és beszélt minden nemzetiség vezetői előtt. Mert nemcsak német, hanem magyar, lengyel, szlovák kérdés is van; annyi kérdés, ahány nemzetiséggel árasztották el Versaillesben Benes köztársaságát.

Meg vagyok győződve arról, hogy Ön szívében már eljutott a végső következtetéshez: minthogy nincsen csehszlovák nemzet, nem lehet csehszlovák állam sem.

Legyen csak bátorsága, Runciman úr, javasolja a népszavazást, vagy helyesebben mondva a népszavazásokat. Gyönyörű és kényes feladat ez. Nagy területek vannak, ahol a népszavazás eredménye egész egyszerűen a testvérnéphez való csatlakozás lesz. Vannak azonban olyan területek is, ahol a különböző fajok erősen keveredtek és nem lehetséges, a határvonal és nem megvonása. Itt lehetne alkalmazni az úgynevezett „egyenlő joggal való kantonosítás“ rendszerét vagy valami hasonlót. Ez egyébként teljesen megfelelne a szabadelvű hagyományoknak.

Amikor megállapították a népszavazási területeket, még hátra van az időpont, a feltételek és felügyelet kérdésének rendezése. Ez a felügyelet nemzetközi lehetne, amely jól bevált a Saar-vidéki népszavazásnál.

Runciman úr, nekem az a benyomásom, hogy ez a levél érdekelni fogja önt. Ha ez az ügy eljuttatódik, az európai térkép tisztultabb lesz: a zavarok és nyugtalanságnak egy tűzfészke tűnik el. A békés úton észszerű nagyságra lecsökkentett Prága erősebb és izmosabb lesz és sokkal jobban fog virágozni, mert nem fogja terhelni többé az ellenséges nemzetiségek holt súlya. Olaszországnak csaknem lehetetlen, hogy barátságban éljen

Csehszlovákiával, de egy jövőbeli Csehországgal ez igen könnyen lehetséges lenne.

Egy új politikai és területi helyzet tehát új egyensúlyt és új lehetőségeket teremtene s — ami mindenekelőtt esik latba — Európát megmentenék egy háborútól. Az emberek milliói vannak azon a nézetben, hogy feltétlenül szükséges ezt lehetővé tenni. Az olyan határokat, amelyeket egy tollvonással vontak meg, újabb tollvonással meg is lehet változtatni. Egészen más dolog az, ha a határokat Isten keze, vagy az emberek vére vonta meg.

Viharsarok-perben felmentette a Tábla Féja Gézát

A büntetőtörvényszék Féja Gézát, a Viharsarok című cikke miatt, sajtóútlóján elkövetett igazgatási, összébüntetésül hét hónapi fogházra ítélte.

Felbuzgósítás folytán, a Tábla Harmath tanácsa, bizonyítást rendelt el a perben, majd a nyilvános felbuzgósítási tárgyaláson, Féja Géza felszólalása után, a Tábla megsemmisítette a bíróság I. fokú ítéletét és Féja Gézát az ellene emelt vád alól felmentette.

Az ítélet indokolása szerint a Tábla megállapította, hogy a „könyv hangja, állapotában tudományos színezetű, keserű kifakadásokkal van teleülve. Megállapítható, hogy ez a könyv nem a nép, hanem a magyar társadalom vezető rétegei számára íródott, hogy felkutatassa a gazdasági bajok okait és okozatát és ezáltal a vádlott segítségére vonatkozó elgondolásait tartalmazták. A Tábla úgy találta, hogy a könyv jószándékkal íródott és hogy a vádlott tudatában és akaratában nem fordult elő az a gondolat, hogy a legszegényebb néposztály

lelkében élő és általa is veszedelmesnek tartott úrgyűlöletet terjeszse és a vidéki népet lázadásra hajlamossá tegye.

A büntület, illetve, szándék hiányában az izgatás büntetének tényálladási elemeit a Tábla megállapíthatónak nem találta, ezért izgatás büntetének vádját alól felmentette.

Ami a nemzetragalmazás vétségének vádját illeti, vádlott könyvében egyes személyeket és közigazgatási hatóságokat sértelt ugyan, de ezek a tényállítások nem az államra és nem a magyar nemzet egyetemességére vonatkoznak és így nemzetragalmazásnak sem minősíthető.

Mindezek alapján a vádlottat a nemzetragalmazás vádját alól fel kellett menteni.

A vádat képviselő Auer György dr. főügyész helyettes a felmentő ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be a Kuriához.

Féja Géza és védője Vajda Ödön tudomásul vették az ítéletet.

Korlátozza a kormány a szekérfuvarozást

A Kereskedelmi Minisztérium most küldötte meg szakvélemény adása céljából az új szekérrendelet-tervezetet az érdekelteknek. Az új

rendelettervezet szerint a kormány korlátozni akarja és engedélyhez kívánja kötni az állati erővel való lófogatú fuvarozást.

A tervezet leglényegesebb újjászabásai az úgynevezett helyközi szekérfuvarozópárnák létesítése, amelyet engedélyhez kíván kötni és olyan értelemben korlátozni, hogy a helyközi szekérfuvaros annak a községnek vagy városnak közép-pontjától számított 50 km-es körzetben belül fuvarozhat, amelyben üzlete, illetve telepe van. Fontos intézkedése még a rendeletnek a kögyvetés kötelezővé tétele, az üzleti levelezés 10 évi megőrzési kötelezettsége, szállítójegy- és szavatossági biztosítás bevezetése. A helyi szekérfuvarozást 10 km-es körzetre korlátozza a rendelet.

A fuvarostársadalom érdekei súlyosan sértve találta ebbe a rendeletben és ezért a Magyar Kézműiparosok és Kereskedők Országos Szövetsége közbenjöttével országos fuvaros-nagygyűlést tartottak. A gyűlésen a felszólalók azt hangsúlyozták, hogy a tervezetet hibásnak tartják, mert a szekéret egyszerűen kirekeszti a helyközi fuvarozásból, márpedig a kirekesztés helyett inkább a beillesztés politikáját látják helyesebbnek. Hangsúlyozták, hogy szükségké mutatkozik egy úgynevezett árufuvarozási intézőbizottság megalakításának, amely a helyi viszonyoknak megfelelően állapítja meg az egyes fuvarozó tényezők összeműködésének, egymást kiszolgálásának a módját. A részletekre vonatkozóan az a vélemény merült fel, hogy országos szempontból helytelen dolog a szekérfuvarost kirekeszteni a forgalomból, hiszen az a szakma a legkisebb részével dolgozik és így a legolcsóbban tud szállítani. Leghelyetlenebb a rendelettervezet azon elgondolása, miszerint működési sugarak maximálásával akarják a szekérfuvarozást rendezni.

A világ koleragócponja : India

India közegészségügyi hivatala ez évi jelentése szerint 1937. évben Indiában hatmilliónégyezer haláleset fordult elő, ebből 160 ezer kolerás volt.

A hatóságok mindent elkövetnek, hogy a járványok elejét vegyék, de az elmaradt lakosság bizalmatlansága és a rendes ivóvíz hiánya miatt minden igyekezetük hiábavaló.

Vasúti Irredentaünnep Debrecenben

A Vasutasok Szövetsége 1936-ban „Nem, nem soha“ feliratú ezüst vándorserleget létesített, hogy ezzel tiltakozzék Trianon ellen. A serleget a szövetség a Máv üzletvezetőségi székhelyei szerint alakult kerületi központjaiba vándoroltatja és örizeti évenként. 1936-ban a miskolci kerület, 1937-ben a debreceni vasutasság örizte a serleget, amelyet szeptember 7-én, 300 terítékes ünnepi vacsora keretében, a Bika szálló üvegtermében, a szegedi vasutasságnak adtak át. Az ünnepségen Major Sándor ny. főtanácsos felszólalása után Gyökössy Endre, vasutasköltő, a Petőfi Társaság tagja, mondott serlegbeszédet. Meskó Andor ny. főfelügyelő a MAVOSz szegedi kerülete nevében vette át a serleget.

KÖZGAZDASÁG

Leszállítja az árkormánybiztos a kenyérárakat

Laky Dezső dr. műegyetemi tanár az Államrendezés Országos kormánybiztosa most vizsgálja a malmok lisztpolitikáját s a lisztárak ellenőrzésével kapcsolatban a kenyérárak országos ellenőrzését is folyamatba tette.

A budapesti tőzsdén működő lisztárjegyző bizottság állandóan tájékoztalta a kormánybiztosságot az árak alakulásáról, azonban a kormánybiztosság — igen helyesen — az így kapott adatokat nem tartotta megnyugtató tájékoztatásnak, hanem szükségesnek látta, hogy a lisztárak alakulását országos viszonylatban is megfigyeljék és neki jelentést tegyenek.

Erre azért volt szükség, mert a budapesti és a vidéki malmok árának nagymértékű emelkedése a 20 P-s rögzített búzáár hírdetése óta sem szűnt meg, sőt egyes helyeken még kirívóbban mutatkozik, mint előbb.

Az árkormánybiztos a kenyérárak alakulására kiterjedő megfigyelések körébe bevonta a fővárost, a budapestkörnyéki községeket és városokat, valamint a vidéki városokat is. A szükséghez mérten beavatkozik a kormánybiztos azok

ban a nagyobb községekben is, ahol a lakosság nagy része sütőüzemekben előállított kenyeret fogyaszt. A kormánybiztosság célja megállapítani a kenyérárak magasságát.

Előfordult az az eset, hogy dacára a búza, liszt és bugonyaárak nagymértékű emelkedésének, a kenyérárak emelése bekövetkezett ugyan, de a kormánybiztos közbelépésére a sütőiparosok leszállították a kenyérárakat, amelyeket a kormánybiztos úgy tudott elérni, hogy a sütőiparosok részére nagymennyiségű olcsó kenyérlisztet biztosítottak rendelkezésre.

A kenyértermelés bizonyos költség tényezőjében a mulittal szemben, az állandó lisztárak mellett, olcsóbbodás állott be és ezért közbe fog lépni a kormánybiztos, hogy előbb a budapesti és környéki, később pedig a vidéki városok és községek kenyérárait is leszállítsák a fogyasztóközönség, valamint a sütőiparosság érdekeinek szem előtt tartásával. A leszállítást főképpen szociálpolitikai okok indokolják.

Megakadt a birkakivitel

A kiviteli helyzetet vizsgálva, látjuk, hogy Franciavizsgálat felé nem viténk ki birkát. A legjobb piacunk Csehország volt.

A szakkörök felvilágosítása szerint a kivitel megakadt, mert a Külkereskedelmi Hivatal engedélyezését, melyek előírják, hogy csakis kivitelre előjegyzett állatokat szabad kivinni, nagyon hátráltatják az egész kivitel.

Az egyévi gyakorlat szerint a gazdák a kapott kiviteli engedéllyel együtt eladhatták a birkákat és ha ezek nem feleltek meg a cseheknek, a kereskedők egyszerűen kérésérték őket és a meg nem felelőt más felé szállították. Valószínűnek tartjuk, a Külkereskedelmi Hivatal megtalálja a módját, hogy ezek ezek a nehézségek a birkakivitel terén kiküszöböltesse.

A szeszgyárak állami átvételét más üzemek átvétele fogja követni

A szeszgyárak állami kezelésbe való átvételét, amint hírlék, más üzemek államosítása fogja követni, elsősorban szó van a cukorgyárak, valamint a szénbányavállalatok államosításáról is. A kormánynak teljes mértékben igaza van, hogy azokat az üzemeket, amelyek elsősorban a köz érdekét szolgálják, vegye saját kezelésbe, ami az áraknak a csökkenését vonná maga után.

A cukornak, ami egyik legfontosabb tápszere a serdülő fiataloknak, amint tudjuk, olyan magas ára van, hogy a mai szegény osztályok azt csak nagynehezen tudják megvásárolni s nyugodtan mondhatjuk, hogy nagyon sok gyermek van vidéken az országban, akik igen ritkán kerülnek abba a szerencsés helyzetbe, hogy a cukrot valamilyen formában csak megzélhessék.

A cukor, elsőrendű közszükségleti cikk, mondhatjuk orvosság a gyöngye szervező gyermeknek, de sajnos a mai, drága cukorárak mel-

lett a szegényebb néposztálynak nemesak cukorra, hanem még fontosabb élelmiszercikkekre sem telik. A kormány igen jól teszi, ha a cukrot azzal, hogy a gyárakat államosítani igyekszik, a cukor árát is megfelelő mértékben csökkenteni s így módja lesz a cukrot mindenkinek megvásárolni s ezzel a fiatalok testi erejét növelni.

A szénbányák államosítása ugyancsak társadalmi szükségesség, mert lehetetlen a magyarországi II. rendű szének alacsony kalóriáját úgy megfizetni a nagyközönséggel, mintha e szének elsőrendű porosz-szénnek minőségével egyenrangúak volnának.

Tudvalevő, hogy a magyar szénnek átlagos kalóriatartaléka 1000 s ehhez viszonyítva a poroszszénnek kalóriáját, 2000 körül mozog és mégis, a magyar szén ára alig van alatta a poroszszén áránál, nem indokolt az, hogy amidőn a magyar gazdasági élet a poroszszén behozatalától el van zárva, akkor a belföldi magyar széneket

olyan horribi is drága pénzért fizesse meg, mint a kifizető minőségű poroszszénét.

Amikor a poroszszén behozata megengedett volt, nagyon jól tudjuk, milyen nagy különbség volt a belföldi és külföldi szénárak között, mert természetes, hogy mindenik a jóporoszszénét vásárolta.

A gazdasági elzárkózottság következménye volt az, hogy a poroszszén hiányában a belföldi középminőségű szénnek nagymérték-

ben kerültek forgalomba és a forgalom növekedésével kapcsolatban a magyar szén árai hasonló arányban növekedtek. A vevőközönségnek meg kellett fizetni ezeket a magas árakat. A statisztikai adatokból látjuk, hogy a magyar szén bányászat milyen óriási hasznokat vág zsebre, kihasználva a magyar közönség kényszerhelyzetét, tehát jogos, hogy azt, amit a magángazdaság saját jószántából nem tesz meg, a kormány hatalmi szóval jótégye.

85 pengőről 155 pengőre emelkedett a mák ára

Ideai máktermésünk rosszul sikerült. A tavasszal történt utánvetések némileg pótolták a hiányokat, de ennek ellenére is a piacon árushiány mutatkozik. A kampány eie-

jén 85–90 pengő körül mozgott a mák ára, míg legutóbb 150–155 pengős pénzájánlatról is hallottunk is hallottunk. A mákexport úgyszólván teljesen szünetel.

Rekordtermés után miért nincs másik rekordtermés?

Nem nőnek a fák az égig. — mondja a közmondás. S ez sok minden vonatkozásban jól is van így. Kell, hogy az élet hullámvás alkossa, szükséges, hogy a tél után nyár, eső után napsütés következék.

Hasonlóan vagyunk a természet eredményekkel. Ha az évi természet-állagok egymásutánját figyeljük, feltűnik, hogy két rossz esztendő inkább következik egymás után, mint két rekord esztendő. Kiváló jó esztendő után még akkor sem kapunk másik kiválóan jó termést, ha van elég eső és jó annak eloszlása, ha télen volt kellő időben hótakaró, ha érés idején volt jó meleg, de nem megszorulást okozó, stb.

Igy volt az 1928–29-ben, amikor a mostaninál is talán 2 millióval nagyobb búzatermés után, dacára a kedvező időjárásnak, nem volt csak közepes termés.

Kell, hogy legyen egy termelési tényező, amely rekordtermés után jó időjárásakor is gátolja a növé-

nyeket képességük teljes kifejtésében: a nagy termés a termőtalajban lévő felvehető táplálékanyagokat, illetve azoknak legfontosabbikját teljesen felveszi, a talajt mintegy kimeríti. A következő termésig nincs elég idő arra, hogy a talaj nyers készletéből elegendő felvehető táplálékanyag feltáródjék, a következő növény ily növényi táplálék, vagy táplálékok hiányában csak gyenge termést adhat.

Különösen feltűnik ez ott, ahol kalászos után kalászos következik, kevésbé, ahol a vetéscserge megfelelőbb. Ahol rendszeresen trágyáznak, ott semmi akadály, hogy — ha egyéb gátló tényező nincs, — rekordtermés után ismét rekordtermést arassunk. Erre is volt példa tíz évvel ezelőtt, ezt látjuk például Hollandiában, Belgiumban, ahol az évi termés mennyisége sokkal kevésbé ingadozik, egyébként belterjesztés mellett legálább százszor annyi műtrágyát használnak, mint Hazánkban.

Ne mehessenek nyaralni külföldre az adóhátralékosok

Most tartotta közgyűlését a Balatoni szállodások és pensiósök egyesülete Zalaegerszegen. A közgyűlésen elhangzott szónoklatok egyhangúan elkeseredve nyilatkoztak az ideai rossz szezon miatt és hangoztatták, hogy a lengyel vendégek, akik ugyan nagyon népszerűek a Balaton mellett, még sem nyújthattak teljes kárpótlást a né-

met, osztrák, olasz és cseh nyaralók idei elmaradásáért. A belföldi nyaralók száma is annyira lecsökkent, hogy a közgyűlés indokoltan tartja, feliratban kérni a kormányt, hogy utasítsa a hatóságokat, hogy az adóhátralékosokat ne engedjék külföldre nyaralni menni.

Lamotte Károly a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezérigazgatói lisztiségét a főváros közgyűlése utáni napon foglalja el.

A Fémár-, Fegyver- és Gépgyár Rt. igazgatósága megállapította a vállalat 1937. üzletévi mérlegét, amely az értékesítési tartaték-alapnak P 588.000-rel való javadalmazása után P 2.205.408,47 veszteséggel zárul. Az igazgatóság a folyó évi szeptember hó 16-ára egybehívott közgyűlésnek javasolni fogja,

hogy ez a veszteség az 1938. üzletévi számlájára elővetessék.

Emelkedik a buzakészlet

A vidéki állomásokon meglehetősen élénk a búzakinálat, a budapesti piacra azonban csekély a felhozatal. Ennek ellenére is a fővárosi látható készletek meghaladják már a 4000 vagont, míg a vidéki raktárházakban megközelítőleg 10.000 vagón búza fekszik.

Dr. Rákóczy Imrét felmentették a sajtóosztály vezetésétől

Imrédy Béla miniszterelnök hétfőn dr. Rákóczy Imre miniszteri tanácsost eddigi szolgálati beosztásából a miniszterelnökségen más fontos bizalmi feladatra rendelte és egyidejűleg a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetésétől felmentette.

A miniszterelnökség sajtóosztályának tisztviselői kora hétfőn délből búcsúzott Rákóczy Imre miniszteri tanácsostól. A tisztviselők nevében dr. Dulán Elek miniszteri tanácsos válaszában megköszönte munkatársai támogatását és barátságát és kérte őket, tartsák meg jó emlékezetükben.

Az OFB földek ügyei

Csanád vármegye közigazgatási bizottságának ülésén Purgly Emil ny. miniszter, felsőházi tag tiltakozott az ellen, hogy kisbirtokok a kinstártól kapott OFB földeket eladják. A megindult vita során a felszólalók annak a felfogásuknak adtak kifejezést, hogy mindazok az ingatlan tulajdonosok, akik nem tudják megmunkálni földjeiket és nem tudják fizetni birtokaik utáni adóterheket, helyesebben teszik, ha eladják tulajdonukat, mintsem, hogy rosszul, vagy egyáltalában ne műveljék meg a földet. A bizottság végül úgy határozott, hogy több OFB föld eladásához hozzájárul.

Az Országos Földhitelintézet két új igazgatója: Baráth Zoltán és Bilek Ferenc kormányfőtanácsosok

Az Országos Földhitelintézet két igazgatóját Baráth Zoltán és Bilek Ferenc a Kormányzó Ur öfömméltósága kormányfőtanácsosokká nevezte ki. A kintúteltek magas kintútelésükkel közhasznú és érdemes tevékenység elismeréseként kapták.

Hatszáz ezer emigráns sorsáról kell döntenie a Népszövetségnek

Genfben gyülekeznek már a külföldi újságírók. A jövőhéten kezdődnek a Népszövetség ülései. A Népszövetség mostani ülésszakán állandóan napirenden lesz a menekültek problémája. Ugy hiszik, hogy a Nansen-hivatall megszűntetik és helyette egy új segélybizottságot állítanak fel a menekült ügyek rendezésére.

Körülbelül hatszáz ezer menekült sorsa felől kell intézkedni. Ez a hatalmas embertömeg a háborús világ fordulatai során lett hazátlan. Közülük százhuszezer német már letelepedett lengyelországi államokban, de további harmincezer más európai országokban várja

sorsa kialakulását. Van közöttük háromszáz ezer orosz — még a bolsevizmus menekültjei —, százhuszezer örmény és négyezer Saarvidéki.

A menekült ügy rendezése első sorban Svájc érdeke, mert igen sok menekült lépi át a határt a volt Ausztria határain, noha a határellenőrzést megszigorították.

A svájci közvélemény egy része követeli a vendégjog megadását a politikai menekültek részére.

Egyelőre táborokban fogják őket elhelyezni, amíg jelentkeznek az az ország, mely hajlandó őket befogadni.

Pervesztés lett a Mezőgazdák Szövetkezete

Szemző István földbirtokos tengeri vetőmagot rendelt a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél. Ezeket a rendelkezéseket a Mezőgazdák Szövetkezete a Vetőmagnemesítő Rt.-nél szokta lebonyolítani. A Vetőmagnemesítő Rt. megbízható gazdáktól vásárolja a vetőmagot.

Szemző István földbirtokos 260 holdat vetett be a vásárolt kukoricával, de a vetés teljesen váratlanul olyan rossz termést adott, hogy kb. 50.000 pengő kára lett Szemzőnek.

A vásárló földbirtokos pert indított a Mezőgazdák Szövetkezete ellen. A szövetkezet szavatóságot perbe hívta Hirsch Imre földbirtokost, akinél a Vetőmagnemesítő közbenjöttével a kukoricát beszerezték. Hirsch Imre földbirtokos nem vállalta a pert és a bíróság ezek után Szemző István kára egyharmadának megfizetésére kötelezte a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét. A Mezőgazdák megfeleltek az ítéletet és Hirsch Imre ellen 40.228 pengő erejéig

kártérítés ípert indítottak.

Hirsch Imre a kereset ellen azonnal védekezett, hogy igaz ugyan, hogy ő vetőmagot szállított a Vetőmagnemesítő Rt.-nek, de neki csak csiraképes magokat kellett szállítania. Ezt a feltételt teljesítette is a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete azonban 90 százalékos csiraképeségű magra kötött szerződést Szemzővel, neki azonban nem volt garancia szerződése.

A törvényszék Hirsch Imre földbirtokos védekezését elfogadta és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének követelesét elutasította. A Tábla most az ítélet megerősítette, ezenfelül 650 pengő felebbzési eljárás költség megfizetésére kötelezte a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét.

A Fillex mérlege. A Fillex Egyesült Magyar Filaterigát-Pestszentlőrinci Textilművek és Tesuto Rt. közzétette 1937. évi mérlegét, amelyből kitűnik, hogy az értékesítési tartalékalapot 650.000

pengővel dotálták, úgyhogy az 2.872.820 pengőről 3.522.819 pengőre emelkedett. A vállalat szociális készségét jelzi, hogy az alkalmazottak nyugdíjalapja 267.127 pengőről 361.197 pengőre emelkedett. A Fillex körülbelül 2500 munkást foglalkoztat.

Kisipari Kongresszus Debrecenben

Mint ismeretes, a kisipari existenciák hitelleltetésének megkönnyítésére a Nemzeti Bank 10 millió pengős alapot létesített, amely különböző gazdasági ágazatok között való elosztása tekintetében ez ideig még nem történt döntés.

A budapesti Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója Széll Jenő dr. a kongresszuson résztvevők előtt beszámolt a kisipari hitelkérdésről. Határozati javaslatot terjesztett elő, melyben kéri a kormányt, hogy a kisipari hitelképességének alátámasztására kéri a közszállítási szabályzat kiegészítését, valamint a követelések cedálásának a közszállítási tevékenység terén való rendszeresítését, mely lényegesen megkönnyítené a kisiparnak a közmunkákba való erőteljes bekapcsolódását.

Szerkesztői üzenetek

Tökés András, Fegyvernek. Tűzharcos igazolásért ez év végéig folyamodnia kell, később már nem lehet. Jelentkezzen az illetékes Testnevelési felügyelőségen.

Előfizetési ára egy évre 6 pengő. Jogi személyeknek egy évre 25 P. Felelős szerkesztő és kiadó:

Hegymegi Kiss Pál.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.

IV. Ferenciek-terez 9.

Telefon: 187-995

Budai Ferenc könyvnyomda, VIII., Szűz-utca 5. Telefon: 141-234

Petőfi Sándor

Irla: Horváth Béla.

(6.)

A tanácsurak összenéztek és szédültek a merész szavak hallatára. Hallgattak. Egyetlen döntő gondolatuk nem jött, mivel ezt az ügyet hamarosan el lehetett volna intézni. A jegyző tollával vakarta fülét míg végre a városbíró bosszús kirobbanása szakította meg a hosszú tanácsalanságot és kövér hasával az asztalon áthajolva, diktálta a jegyzőnek:

— A tekintetes Tanács határoz a következőképen:

Petrovics István helybeli lakos és székarendás székberletét ez év szeptember 30-ával felmondottnak nyilvánítja, egyben megengedi, hogy a bérlo tejszeszerént választott napon hagyja el a város falait. Punktum.

A jegyző serény mozdulattal rakta a pontot a mondat végére. A tekintetes Tanács ülése ezzel véget ért és az urak megkönnyebbülten mentek ebédelni.

V. Fejezet.

Petrovics uram hazament. Egy pár falat ételt evett, aztán lóra ült és elvágtatott Félégyháza irányába.

Délután későn került vissza. Mikor lihegő, izzadt lovával befordult a ház udvarára, vidáman üdvözölte feleségét. A lóról serényen leugrott, szőrtakarót tertített rá, bevezette az istállóba.

Felesége, kislíával a karján, aggódo arccal jött feléje és kérdezte:

— Férjem uram, mi történik velünk?

— Semmi baj fiam — felelte Petrovics, csak éccakára már Félégyházán leszünk. Készülj. Itt hagyjuk Kőröst. A kocsik már jönnek.

— Csak nem? — kiáltott meglepetve az asszony és a gyermekkel beszáadt a házba. Alig lúnt el a zöldremázott ajtó mögött, mikor hat kocsis gördült az udvarra.

Petrovics a legényeivel és a kocsisok serényen pakkolni kezdtek. Ami a ház körül található holmi volt, gyors munkával, hamar felpakkolták. Alig szállt le az este, a val, hússokkal, zsírral és szerszámokkal, kocsikkal, szalmával, széná-

kkal súlyosan megrakodva, útrakészen állottak. Egy kocsis Petrovicsnének meg a gyermeknek üresen maradt.

Mikor a ház, az üzlet, az udvar és az istálló üresen, némán állott már és minden elvihető holmi a kocsikon volt, Petrovics a ház kulcsait átadta egy városi pandárnak. Teleségét és kislíát illatos szénalülésre ültette, lóra pattant, a szomszédoknak és a ház felé búcsút intve, kiugratott az útra. A kocsik hosszú sorban indultak utána. Amennyire elhajadtak, mindenütt csodálkozó arccal nézték őket az emberek. Nem tudták miért ez a gyors elköltözés.

Dinga Sámuelné sírva, hosszan lobogtatta utánuk zsebkendőjét.

Lassan elhagyták a kiskőrösi határt s mielőtt leszállt volna az éjszaka, Félégyházára érkeztek...

VI. Fejezet.

Ujabb emberek között, új életük kezdődött.

Félégyháza városának két mézszárszéke volt. Petrovics mind a kettőt kibérelte. Kapott hozzá egy nagy darab szántóföldet, meg legelőt is. Egész csorda ökröt, juhot és bárányt szerzett magának. Így

biztosította a város ellátását.

Napjaik szorgalmas munkában egyformán teltek.

Nap nap után, év év után repült el és öt éves korára Sándor szép, barnabőrű, nyurga fiú lett.

Ősz volt.

Sándorka egyedül játszott az udvaron. Egyszer csak az utcáról hangos gyerek kiabálást hallott. Felfigyelt. Elfutott a kerítésig. Kis szíve erősen dobogott, ahogy felmászott a kerítés párkányára és vágyakozva nézte a gyerekek játékát. Petrovicsné látta, hogy kívánczik, mosolyogva kérdezte:

— Sándorkám, szeretnél játszani?

A gyermek lágranyított nagy szemekkel nézett anyjára.

— Igen anyám. Ki akarok menni. Játszani akarok.

Petrovicsné nevetett, leemelte a kerítésről, megcsókolta és kitétte őt a gyerekek közé az uccára.

Eleinte húzódoztak tőle a gyerekek, később már elment velük csavarogni a folyóhoz, az erdőbe meg a szőlőbe.

Szüretidő volt.

(Folyt. köv.)